

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
КОНСТИТУЦИОНЕН СЪД

РЕШЕНИЕ №8

София, 17 юни 1997 г.

(обн., ДВ, бр. 53 от 4 юли 1997 г.)

Конституционният съд в състав:

Председател: Асен Манов

Членове: Младен Данаилов	Димитър Гочев
Милчо Костов	Пенчо Пенев
Цанко Хаджистойчев	Тодор Тодоров
Станислав Димитров	Александър Арабаджиев
Николай Павлов	Георги Марков

при участието на секретар-протоколита Мариана Георгиева в закрито заседание на 17 юни 1997 г. разгледа конституционно дело № 3 от 1997 г., докладвано от съдията Николай Павлов.

Делото е образувано на 17 февруари 1997 г. по искане на главния прокурор на Република България.

С искането се оспорва конституционността на чл. 61, ал. 1, т. 5, както и § 5 и 6 от Преходните и заключителните разпоредби на Закона за физическото възпитание и спорта (ЗФВС, обн. в ДВ, бр. 58/1996 г.). Твърди се, че са нарушени чл. 17, ал. 5, чл. 18, ал. 4, чл. 19, ал. 2 и 3 и чл. 60 от Конституцията.

С определение от 25.02.1997 г. Конституционният съд е приел искането за допустимо и е конституирал като заинтересувани страни по делото Народното събрание, Министерския съвет, министъра на финансите и председателя на Комитета за младежта, физическото възпитание и спорта.

В дадения от съда срок са постъпили становища от конституираните страни с изключение на Министерския съвет.

В искането е развита тезата, че с т. 5 на чл. 61 ЗФВС е предвидено в Държавния фонд за подпомагане на физическото възпитание и спорта да се правят отчисления в размер на три на сто върху постъпленията от хазартни игри, което по същество представлява данъчни утежнения, прикрити под формата на вноски във фонда. По този повод се твърди, че за определен вид стопански субекти се създават допълнителни финансови задължения в противоречие с чл. 18, ал. 4 и чл. 19, ал. 2 от Конституцията. По-нататък се поддържа, че § 5 от цитирания закон препраща към уредба, която е приета при условията на пълен държавен монопол с оглед запазването на тази дейност като държавна дейност. Твърди се, че чистият приход от залаганията и игрите се експроприира, т. е. се внася в приход на държавния бюджет, без обаче да се плащат каквито и да било данъци и такси. Навежда се аргумент, че превеждането на чистите приходи от хазартна дейност в републиканския бюджет представлява принудително отчуждаване на собственост, надхвърлящо дължимите на държавата данъци, което противоречи на чл. 17, ал. 5 и чл. 60 от Конституцията. По повод оплакването за противоконституционност на §6 от Преходните и заключителните разпоредби на ЗФВС се изтъква, че прелицензирането противоречи на чл. 19, ал. 2 от Конституцията, тъй като не се отнася до държавните организации, извършващи дейността по §5 от същия закон.

В становището на Народното събрание се поддържа, че искането следва да бъде отклонено по съображение, че конституционните текстове са неотнормирани към атакуваната законова норма, тъй като държавата не е

обявила за свое монополно право хазартните игри. Изтъква се, че "чл. 61, ал. 1, т. 5 ЗФВС не създава монополи и условия за нелоялна конкуренция и не облагодетелства едни и не злепоставя други, тъй като има отношение към всички субекти, които организират хазартни игри, включително и държавата". Отбелязва се, че "дори вноската, предвидена в този текст, да се разглежда като данъчно утежнение, то не може да се възприеме като принудително отчуждаване на собственост по смисъла на чл. 17, ал. 5 от Конституцията". По-нататък Народното събрание приема, че текстът на § 5 по същество препраща към нормата на § 6 от Преходните и заключителните разпоредби на ЗФВС, съгласно която е необходимо само прелицензиране на вече организирана и провеждаща се хазартна дейност и в този смисъл не съществува ограничение, което може да се тълкува забранително, тъй като това прелицензиране поставя всички правни субекти в еднакви правни условия.

В становището на министъра на финансите се изтъква, че атакуваните текстове не противоречат на конституционни принципи и норми, поради което искането трябва да бъде отклонено. Атакуваните разпоредби не създават монополно положение, нито различни условия за стопанска дейност, както и предпоставки за нелоялна конкуренция, тъй като в нея не се предвиждат изключения за отделни организатори на хазартни игри, а се отнася за всички субекти, извършващи такава дейност.

В становището на председателя на Комитета за младежта, физическото възпитание и спорта се поддържат вече застъпените по-горе тези.

При анализа на така застъпените тези Конституционният съд приема за установено следното:

По разпоредбата на чл. 61, ал. 1, т. 5 ЗФВС.

Конституцията не предвижда възможност държавата едностранно, дори и със закон, да задължава физическите и юридическите лица да заплащат вноски върху постъпленията от развивана от тях правомерна дейност в различни фондове на различни ведомства и органи на управлението. Такава възможност е предвидена единствено за данъците, които чрез закон се определят от парламента и следва да се заплащат, съгласно разпоредбата на чл. 60 от Конституцията. Данъкът е задължително плащане, определено едностранно от държавата, съобразно доходите и имуществата на облагаемите лица. То изхожда от публичноправното съществуване на държавата и е задължително фиксирано публичноправно плащане. Чрез него държавата и общините обременяват лицата за посрещане на своите финансови цели в съответните държавни и общински бюджети по начин, който те едностранно определят съгласно Конституцията. В същото време данъчни облекчения и утежнения могат да се установяват единствено само чрез закон, който обаче следва да защити основните права и свободи. Конституцията поставя изричното условие законът да създава данъчни задължения за всички граждани и юридически лица само и единствено в полза на държавния и общинските бюджети. Не може дори чрез закон да се създават тежести в полза на фондове. С чл. 61, ал. 1, т. 5 ЗФВС се предвижда във фонд да се правят отчисления в размер на три на сто върху постъпленията от хазартни игри, което противоречи на Конституцията.

Фондове за развитие на различни сфери от обществения живот и отрасли на икономиката могат да се създават, стига те да набират средствата си по доброволен или вътрешноведомствен път. Едностранното налагане на утежнения от страна на държавата, които нямат характера на данък, щом приходите не са предназначени за държавния и общинските бюджети, противоречи на разпоредбите на чл. 60 от Конституцията, поради което

разпоредбата на чл. 61, ал. 1, т. 5 ЗФВС трябва да бъде обявена за противоконституционна.

Що се отнася до искането за обявяване противоконституционността на §5 и 6 от преходните и заключителните разпоредби на ЗФВС, следва да се изтъкне, че тези разпоредби разпростират действието си върху всички правни субекти, които организират хазартни игри. Дори и разпоредбата на §5 да сочи прилагане на една подлежаща на промяна правна система, този проблем, който е извън компетентностите на Конституционния съд, по същество не води до противоконституционност. Що се отнася до разпоредбата на §6 от цитирания закон, същият разпростира действието си върху всички субекти, които организират хазартни игри, и гарантира прогласените с Конституцията еднакви правни условия. Прелицензирането, което се изисква от този параграф, е задължително условие както за частните физически и юридически лица, така и за държавните юридически лица.

Поради изложеното Конституционният съд счита, че липсват основания за обявяване на § 5 и 6 от Преходните и заключителните разпоредби на Закона за физическото възпитание и спорта за противоконституционни.

По изложените съображения и на основание чл. 149, ал. 1, т. 2 от Конституцията Конституционният съд

РЕШИ:

Обявява за противоконституционна нормата на чл. 61, ал. 1, т. 5 от Закона за физическото възпитание и спорта (ДВ, бр. 58 от 1996 г.).

Отхвърля искането на главния прокурор на Република България за обявяване противоконституционността на §5 и 6 от Преходните и

заклучителните разпоредби на Закона за физическото възпитание и спорта
(ДВ, бр. 58/1996 г.).

Председател: Асен Манов